

Interpellation IP 5/2015 rd

Paavo Arhinmäki vänst m.fl.

Interpellation om öppenheten och korrektheten i lagberedningen under ledning av finansministern samt riksdagens rätt att få korrekt information

Till riksdagen

I politiken finns både skrivna och oskrivna regler. En av reglerna i Finlands politik är huggen i sten: En minister ska hålla sig till sanningen. Lagberedningen måste vara baserad på opartisk användning av information, och konsekvenserna måste bedömas så väl som möjligt i förväg.

Finansminister Alexander Stubb har denna höst avvikit från de här principerna upprepade gånger. När en minister ger felaktig information inför riksdagen är saken ytterst allvarlig. Enligt 60 § i grundlagen ska ministrarna "vara för redbarhet och skicklighet kända finska medborgare".

Statsminister Juha Sipilä förklarade finansminister Stubbs agerande genom att säga att vi alla ibland begår fel. Vi värdesätter minister Stubbs begäran om ursäkt. Men det handlar inte om ett enstaka fel eller om vårdslöshet. Det handlar om att upprepade gånger ge felaktig eller tendentiöst utvald information för att driva egna politiska syften.

Finansminister Stubb påstod den 26 november 2015 under riksdagens muntliga frågestund att av myndighetsyttrandena om det omtvistade förvaltningsregistret är i själva verket cirka 90 procent positiva. I verkligheten var siffran (enligt HS utredning) 9,5 procent av myndigheterna och 28,6 procent av alla som lämnade yttranden. Felets storleksklass är betydande. Finansminister Stubb korrigerade inte heller uppgiften när det i en följdfråga under frågestunden uttrycktes tvivel på om siffran kunde stämma. Minister Stubb har också tidigare i offentligheten framhållit att EU:s förordning om värdepapperscentraler skulle förutsätta att förvaltningsregistret tas in i den nationella lagstiftningen, vilket inte stämmer.

Problemen med beredningen av förvaltningsregistret ökas av att finansministeriet har berett en promemoria enligt vilken ministeriet strävar efter att styra den offentliga debatten om ämnet i en för ministeriet lämplig riktning. En sådan selektiv information är en olämplig utgångspunkt för myndighetsinformation som bör vara öppen, neutral och opartisk. Aamulehti rapporterade om promemorian den 28 november 2015. Det har också förekommit uppgifter i offentligheten om finansministeriets selektiva inställning till att lämna upplysningar till redaktörer.

Finansminister Stubb har lämnat felaktig information om förvaltningsregistret i offentligheten, men han har gjort sig skyldig till att ge felaktig information också i andra frågor.

Interpellation IP 5/2015 rd

Tisdagen den 24 november 2015 lät finansminister Stubb i riksdagen förstå att regeringen har beslutat återta nedskärningarna av bostadsbidraget till pensionstagare och sade att i samband med kompletteringen av budgeten har vi kunnat finna ersättande åtgärder på annat håll för att täcka besparingen. Samma kväll visade det sig att regeringen sparar 5 miljoner euro och senare mer av bostadsbidraget till pensionstagare genom att frysa de maximala boendeutgifterna. Nedskärningen gäller bostadsbidrag för cirka 50 000 pensionärer nästa år särskilt i tillväxtcentrum. Denna besparing berättade finansminister Stubb ingenting om i riksdagen.

Redan tidigare samma höst spred finansminister Stubb felaktig information om den "grundliga" beredningen av det så kallade tvångslagspaketet och om utfrågning av sakkunniga i grundlagsfrågor. Den 14 september 2015 berättade finansminister Stubb i Rundradions program Ykkösaamu att regeringen såklart med tjänsteansvar grundligt gick igenom helheten både med arbets- och näringsministeriets arbetslagstiftningsproffs och sedan också med grundlagsprofessorer och andra så att vi handlar inom lagens ramar i den här frågan.

Senare visade det sig att inga sakkunnigyttanden hade begärts. MTV3 begärde att få se sakkunnigyttandena och slutligen medgav finansministeriet efter halvannan månad att man inte alls hade fått några skriftliga yttranden av sakkunniga i grundlagsfrågor eller av andra lagstiftningsexperten.

Minister Stubb skapar genom sina inlägg och sitt agerande en tvivelaktig politisk kultur. Det går inte att stillatigande förbigå eller acceptera detta. De här fallen aktualiserar ofrånkomligen frågan om lagberedningsprocesserna sköts med kompetens och om ministrarna agerar på behörigt sätt. Ärendet måste absolut behandlas öppet i riksdagen.

SDP:s, de grönas och vänsterförbundets riksdagsgrupper har krävt en utredning av minister Stubb om hans agerande och framställt ett önskemål till statsminister Sipilä om statsministerns upplysning i anslutning till ärendet. Den bästa lösningen hade varit att föra finansminister Stubbs förfarande till riksdagen för behandling åtminstone som statsministerns upplysning. Men statsminister Sipilä har varken velat lämna statsministerns upplysning eller ett meddelande till riksdagen. I stället har statsministern sagt att oppositionen har sina egna redskap för att ta upp ärendet i riksdagen.

Med avseende på demokratin är det ytterst allvarligt om en minister i plenum medvetet ger felaktig information, om man inte kan lita på lagberedningens riktighet, öppenhet och principerna för god förvaltning, om sakkunniga inte utfrågas eller om yttranden av sakkunniga väljs ut för att stödja egna politiska syften. Det handlar om en av hörnstenarna för det politiska beslutsfattandet. Om man inte kan lita på en ministers ord blir beslutsfattandet i riksdagen omöjligt. Ärendet måste absolut utredas för riksdagen.

På grundval av det ovanstående och med hänvisning till 43 § i Finlands grundlag framställer vi följande interpellation till den behöriga ministern:

Hur kommer regeringen framöver att se till att riksdagen får riktig och opartisk information om lagberedningen och om yttranden som lämnats om den,

Interpellation IP 5/2015 rd

genom hurdana åtgärder avser regeringen i fortsättningen att säkerställa att lagberedningsprocessen är adekvat, öppen och opartisk och att medierna får objektiv information,

på vilket sätt avser regeringen i fortsättningen att beakta inlämnade sakkunnigyttranden vid beredning av centrala propositioner och

hur avser regeringen att återställa medborgarnas förtroende för lagberedningens öppenhet, beslutsfattandets ärlighet och finansministerns och finansministeriets agerande?

Helsingfors 4.12.2015

Paavo Arhinmäki vänst
Aino-Kaisa Pekonen vänst
Li Andersson vänst
Kari Uotila vänst
Annika Lapintie vänst
Hanna Sarkkinen vänst
Jari Myllykoski vänst
Matti Semi vänst
Anna Kontula vänst
Silvia Modig vänst
Markus Mustajärvi vänst
Katja Hänninen vänst
Emma Kari gröna
Heli Järvinen gröna
Olli-Poika Parviainen gröna
Johanna Karimäki gröna
Antero Vartia gröna
Ozan Yanar gröna
Touko Aalto gröna
Hanna Halmeenpää gröna
Ville Niinistö gröna
Outi Alanko-Kahiluoto gröna
Satu Hassi gröna
Jani Toivola gröna
Krista Mikkonen gröna
Pekka Haavisto gröna
Jyrki Kasvi gröna